

The background of the slide features black silhouettes of a man and a woman in profile, facing each other. The man on the left is pointing his right index finger towards the woman on the right. The woman is wearing a headset with a microphone. The overall aesthetic is minimalist and professional.

Schuld & loyaliteit bij jeugdigen en (jong)volwassenen

Hoe bewerk je de Kritische
Oudermodus als de cliënt
worstelt met ervaren of
daadwerkelijke
afhankelijkheid
van de ouders?

Marjolein van Wijk-Herbrink
Remco van der Wijngaart

Maastricht

Nijmegen

 VAN GENDEREN OPLEIDINGEN BV
schematherapie opleidingen

PSYKEY

A collection of wooden figures, each consisting of a spherical head and a conical base, arranged on a dark, textured surface of gravel. The figures are in various shades of brown and tan, and some are in the foreground while others are blurred in the background.

Conflict of interest

The book cover features a vibrant rainbow gradient background. The title 'schema therapie' is written in large, bold, white lowercase letters. Below it, the subtitle 'stapje voor stapje' is in a smaller white font. The authors' names, 'bij kinderen en adolescenten', are also in white. At the bottom, the authors' full names are listed. The cover is framed by a thin white border.

schema therapie

stapje voor stapje

bij kinderen en
adolescenten

Marjolein van Wijk-Herbrink
Remco van der Wijngaart

>Programma

- 11.05-11.25 Inleiding
- 11.25-11.55 Demonstratie
- 11.55-12.15 Oefenen
- 12.15-12.25 Q&A
- 12.25-12.30 Stapje voor Stapje

>Behoeftte aan intern kompas

Kinderen internaliseren betekenisvolle ervaringen/boodschappen

>Realiteit van cliënten

- Geconfronteerd met straffende-, veeleisende of schuldinducerende boodschappen
- Tekorten in emotionele behoeften
- Leren te overleven maar emotionele ontwikkeling stagneert

>Oudermodi?

Vaak verschillende bronnen van deze
geinternaliseerde boodschappen
-> Kritische Kant, Interne Criticus

> Limited Reparenting

Doel: Valideren tekortgekomen behoeften & faciliteren van emotionele groei

=

Vervangen interne criticus door gezonde visie op zichzelf, anderen en de wereld

-> Therapeut als rolmodel van een 'voldoende goede ouder' die geïnternaliseerd wordt

Hoe?

ST ontwikkeld in behandeling
van Borderline PS

Sexueel-, fysiek-, emotioneel
misbruik -> straffende kant

Straffende kant vereist een
krachtige stellingname

>Verschillende visies

Bevechten Kritische Kant
(boosheid)

Of

Integratieve benadering
(compassie)

>3 overwegingen

- Fase van therapie
- Leefomstandigheden cliënt
- Type Kritische kant

1 Therapie als een ontwikkelingsproces

Begin fase: Lagere school

Midden fase: Puberteit

Eind fase: Jong Volwassen

(zie ook Farrel & Shaw, 2014; Reubsaet, 2018;
Brockman et al., 2023)

2 Leefomstandigheden

Aanwezigheid personen die aan wortels staan Kritische Kant

Risico: loyaliteitsgevoelens en ambivalentie teveel emotionele arousal veroorzaken

-> Client schiet uit Window of Tolerance=terugvallen in oude coping en geen corrigerende emotionele ervaringen

> Hoe hou je cliënt binnen WoT?

Wees duidelijk maar niet hard tegen antagonist
Zorg (pro-actief) voor steun/hulp antagonist
Benadruk dat antagonist verschillende kanten heeft
Visualiseer deze 2 kanten in IR of plaats 2 stoelen in
stoelentechniek

3 Type Kritische Kant

Verschillende varianten van kritische kanten vereisen verschillende manieren hoe die Kritische kant aan te spreken

Straffende Kant vereist een krachtige confronterende houding (beginfase)
Maar welke strategie is effectief bij een Veeleisende of Schuldinducerende Kant?

- Zoom uit
- Bewustzijn van emotionele respons op veeleisende boodschappen
- Bewustzijn andere behoeften dan competentie: spontaniteit en spel als noodzaak, geen luxe

Tip: Spendeer niet teveel tijd aan de Veeleisende Kant maar hou focus op Kwetsbare Kind

Mogelijke argumenten

Zou je dit tegen een kind zeggen? Dat het niet mag ontspannen en alleen maar hard werken?

Waar wil je over 10 jaar/vanaf je sterfbed op terug kijken? Wil je dat de enige herinneringen zijn dat je hard hebt gewerkt?

'Eerst werk, dan pas ontspannen'? Die tijd van ontspannen lijkt nooit aan te breken

Je bent wel goed in taken en verantwoordelijkheden maar je bent niet zo goed geworden in het opmerken van andere behoeften.

Als het echt om efficiëntie zou gaan en productiviteit, dan zou je er ook voor moeten zorgen dat er maximaal gepresteerd kan worden.

Dat betekent dat de batterij opgeladen moet zijn...

> Schuld en loyaliteit

Schuldgevoel gevolg van impliciete boodschappen

Voorbeelden:

'Ouder' zucht : 'Je bent me tot last'

'Ouder' zwijgt met betraand gezicht: 'Je hebt me gekwetst'

'Ouder' praat over zijn/haar eigen lijden:

'Ik heb het al zo zwaar en kan jouw gevoel/behoefte er niet bij hebben...'

-> Kunnen ook mentale beelden zijn

> Strategie in het aanspreken van een Schuldinducerende Kant

1. Maak de impliciete boodschappen expliciet
2. Cognitieve herstructurering
3. Verleg focus van aandacht naar eigen behoeften

> Demonstratie

Amy, 17 jaar. Woont bij haar ouders, zus (+2 jaar)

Amy is verlegen, over het algemeen stil en teruggetrokken, met soms heftige emoties van angst/paniek en verdriet. Ze voelt zich somber en vindt zichzelf niks waard. Diagnostiek: persisterende depressieve stoornis en een bedreigde persoonlijkheidsontwikkeling (Cluster C trekken).

Vader is een hardwerkende man, die veel van huis is. Hij bemoeit zich niet veel met de opvoeding, maar vindt het vooral belangrijk dat ze haar best doet op school.

Moeder heeft veel zorgen over Amy's oudere zus en kampt zelf ook met depressieve gevoelens. Ze nodigt Amy uit om met haar te praten, maar tegelijkertijd is ze zelf overbelast.

> Oefening

Twee- of drietallen

Client worstelt met schuldgevoel

Schuldgevoel als vertrekpunt naar

oorspronkelijk beeld

schuldinducerende boodschappen.

Therapeut past strategie toe:

expliciteren impliciete boodschappen,

cognitieve herstructurering, richten op

eigen behoeften

Tips: visualiseren verschillende kanten

van antagonist, zorg voor antagonist,

stijl is coachend, beargumenterend

>Q&A

- Wat nemen jullie mee?

schema therapie

stapje voor stapje

bij kinderen en
adolescenten

Marjolein van Wijk-Herbrink
Remco van der Wijngaart

Verkrijgbaar op dit congres
bij de stand Van Genderen Opleidingen

- 6,5 uur, meer dan 70 scenes
- 5 therapeuten
- 2 jongeren, 1 jong kind
- Werken met ouders

> Waar heb je behoefte aan?

Het winnen van een streaming
'Stapje voor Stapje!'

